

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV AKADEMIE VĚD ČESKÉ REPUBLIKY V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ

59-1

Brno 2018

PŘEHLED VÝZKUMŮ

Recenzovaný časopis
Peer-reviewed journal

Ročník 59
Volume 59

Číslo 1
Issue 1

Předseda redakční rady Head of editorial board	Pavel Kouřil
Redakční rada Editorial board	Herwig Friesinger, Václav Furmánek, Janusz K. Kozłowski, Alexander Ruttikay, Jiří A. Svoboda, Jaroslav Tejral, Ladislav Veliačik
Odpovědný redaktor Editor in chief	Petr Škrdla
Výkonná redakce Assistant Editors	Hedvika Břínková, Zdenka Kosarová, Šárka Krupičková, Olga Lečbychová, Zuzana Loskotová, Ladislav Nejman, Rudolf Procházka, Stanislav Stuchlík, Lubomír Šebela
Technická redakce, sazba Executive Editors, Typography	Azu design, s. r. o.
Software Software	Adobe InDesign CC
Fotografie na obálce	Hlinsko – Kouty I. Oboustranně plošně retušovány hrot se čtyřmi přiloženými uštěpy (obr. 3, str. 23).
Cover Photography	Hlinsko – Kouty I. Bifacial point with four refitted flakes (Fig. 3, Pg. 23).
Adresa redakce Address	Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i. Čechyňská 363/19 602 00 Brno IČ: 68081758 E-mail: pv@arub.cz Internet: http://www.arub.cz/prehled-vyzkumu.html
Tisk Print	Azu design, s. r. o. Bayerova 805/40 602 00 Brno

ISSN 1211-7250 (Print)
ISSN 2571-0605 (Online)
MK ČR E 18648
Vychází dvakrát ročně
Vydáno v Brně roku 2018
Náklad 400 ks

Časopis je uveden na Seznamu neimpaktovaných recenzovaných periodik vydávaných v ČR.
Časopis je uveden v citační databázi SCOPUS a na seznamu vědeckých časopisů ERIH PLUS.
Copyright ©2018 Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i., and the authors.

Výzkum v poloze Malého Předmostí 7 byl započat v období měsíce března, plošnou skrývkou ornice na úroveň tzv. kulturní vrstvy, dosahující mocnosti od 0,10–0,60 m. Tato uložení zde vznikla během opakovaných antropogenních aktivit, dokládajících osídlení lokality od neolitu po období raného středověku. Četný archeologický materiál, získaný již během skrývky a následně i během exkavace kulturní vrstvy, dokládá osídlení této polohy v období neolitu – kultura lineární keramikou, doby bronzové – věteřovská kultura, lužická a slezská kultura, halštatu – platěnická kultura, latěnu a období raného středověku.

Po provedené skrývce ornice byla zachycená kulturní vrstva, zkoumána metodou šachovnicově kopané čtvercové sítě. Během sezony 2017 bylo prozkoumáno celkem 162 čtverců o rozměrech 4 × 4 m. Nejmladší výkopy z období raného středověku bylo možné jako jediné identifikovat, již během skrývky zkoumané plochy. Starší pravěké výkopy byly v půdorysu začištěné kulturní vrstvy, zachyceny jen ojediněle. V některých případech se výkopy zahloubené do kulturní vrstvy podařilo identifikovat, až na vytvořených řezech čtverců.

V roce 2017 bylo v měsících březen až prosinec exkavováno a následně zdokumentováno celkem 580 sídlištních objektů, které dokládají osídlení lokality v období neolitu, doby bronzové, halštatu, latěnu a raném středověku. Z celkového počtu zkoumaných výkopů lze 12 přiřadit k osídlení v době latěnské, které zastupují v 5 případech výkopy polozemnic, ve 4 případech výkopy zásobních jam a ve 3 výkopy neurčité funkce. Osídlení má v tomto prostoru rozptýlený charakter, jednotlivé domy jsou od sebe vzdáleny průměrně 15–20 m.

Zachycené polozemnice měly ve všech případech obdélný půdorys, zahloubený v rozmezí 0,30–0,60 m, do sprašového podloží. Stěny polozemnic byly pravidelné přímé, se strmým sklonem, navazující na pravidelné rovné dno. Podobu konstrukce střechy dokládají kúlové jamky, zachycené u všech zkoumaných domů. Ve čtyřech případech se kúlové jamky nacházely ve středu kratších stěn polozemnice, tvořící tak podélnou hlavní osu střechy. Podobný typ konstrukce sedlové střechy je například doložen z výzkumu v Kralicích na Hané a mnoha jiných lokalit (Šmíd 2007, 391). Rozměry zkoumaných domů se pohybují v rozmezí od 1,85 × 4,5 – 2,90 × 5,35 m, s hloubkou 0,30–0,60 m, s orientací ve směru severozápad–jihovýchod. U jedné z polozemnic byla zadní delší stěna vytvářována do podoby tzv. lavice, sloužící zřejmě jako lůžko. Druhý typ konstrukce pak zastupuje polozemnice, u které byly kúlové jamky zachyceny v rozích a ve středu delších stěn. Chata dosahovala rozměrů 2,5 × 5 m s hloubkou 0,30 m. Z výplně polozemnic se kromě četných keramických a kostěných

nálezů podařilo získat i železné artefakty, zastoupené fragmenty hřebíků, stavebního kování a jedné sekery. K ojedinělým nálezům patří nález zlatého třetinkového statéru, získaného z kulturní vrstvy, z místa vzdáleného 6 m od jedné z chat.

Výkopy zásobních jam, společně s výkopy neurčité funkce, se nacházely v bezprostřední blízkosti polozemnic. U většiny zkoumaných zásobních jam byla zachycena pouze spodní úroveň, zahloubená do geologického podloží. Jámy dosahovaly hloubky v rozmezí od 0,50 do 0,80 m. V půdorysu měly oválný tvar s vakovitým nebo hruškovitým řezem. Povrch stěn byl ve všech případech pravidelný, s konvexně pohloubenými stěnami, které nasadaly na rovné nebo mírně zahloubené dno. Výkopy neurčité funkce lze charakterizovat jako objekty nepravidelného oválného půdorysu s mísovitým řezem. Objekty dosahují rozměrů v rozmezí od 0,35 × 0,48 – 0,46 × 0,74 m, s mělkým zahloubením, nepřesahujícím hloubku 0,32 m. Tmavě hnědá výplň výkopů obsahovala ojedinělé fragmenty keramiky a mazanice.

Z většiny zkoumaných výkopů byly během exkavace odebrány vzorky na environmentální analýzy, které nám v budoucnu řeknou více o fungování keltské vesnice a životě jejich obyvatel.

Vít Hadrava

Literatura

Čižmářová, J. 2004: *Encyklopedie Keltů na Moravě a ve Slezsku*. Praha: Libri.

Schenk, Z. 1998: Nové povrchové sběry na území Přerova a jeho okolí. *Pravěk* Nová řada 8/1998, 227–239.

Šmíd, M. 2007: Kralice na Hané (okr. Prostějov), *Přehled výzkumů* 48, 391.

Resumé

Přerov (Kat. Předmostí, Bez. Přerov), Malé Předmostí 7. Laténezeit. Siedlung. Rettungsgrabung.

PŘEROV (K. Ú. PŘEDMOSTÍ, OKR. PŘEROV)

„Široký“. Platěnická kultura. Sídlíště. Záchranný výzkum.

Lokalizace: S-JSTK (X:Y) – 1136897.411 : 536130.934, 1136711.734 : 535956.116, 1136917.283 : 535983.981.

V březnu až prosinci 2017 prováděli pracovníci Archeologického centra Olomouc záchranný výzkum na stavbě trase dálnice D1 – 0136. Na lokalitě „Široký“ označené pracovně jako Předmostí 5 bylo na rozloze 2,7 ha prozkoumáno 393 sídlištních objektů a 41 hrobů z různých období (mj. bylo zjištěno osídlení z neolitu – kultura s lineární keramikou, eneolitu – lengyel, kultura se zvoncovitými poháry, doby halštatské – platěnická kultura, a raného středověku). Lokalita se nachází na pravobřežní terase řeky Bečvy v nadmořské výšce 223–224 m. Ze západu a jihu ji ohraničují polní cesty a zahrádkářská kolonie, ze severu pak silnice z Předmostí do Rokytnice nad Bečvou. Halštatské osídlení se koncentruje v jižní části lokality. Mezi objekty dominují kruhové a oválné zásobní jámy s bohatým keramickým inventářem, ve kterém se ojediněle vyskytují i malované kusy. Sídliště bylo z východní strany ohraničeno palisádovým žlabem.

Marek Kalábek

Resumé

Přerov (Kat. Předmostí, Bez. Olomouc), „Široký“. Platěnice Kultur. Siedlung. Rettungsgrabung.

RAJHRAD (OKR. BRNO-VEKOV)

„U Staré Pošty“. Starší doba železná. Pohřebiště. Záchraný výzkum.

Lokalizace: v ploše mezi body S-JTSK Y=-600996 X=-1172870, Y=-600979 X=-1172849, Y=-600936 X=-1172881 a Y=-600952 X=-1172903.

V rámci předstihového výzkumu před zahájením vlastní stavby výrobní haly (č. poz. 2113/261) v prostoru trati „Stará Pošta“ byla odkryta část polykulturního pohřebiště. V průběhu skrývky (cca 1500 m²) se podařilo identifikovat celkem 7 hrobů (2 hroby patřící do období halštatu a 5 hrobů spadajících do období pozdního eneolitu; viz lokalita Rajhrad v oddílu Eneolit).

Hroby příslušníků halštatské kultury se nacházely při Z okraji plochy. V obou případech šlo o relativně prostorné obdélné hrobové jámy (2 × 1,5 m) a dosahující hloubky pouze 30 cm, orientované delší stranou ve směru sever–jih. Hrobové celky se vzájemně lišily pohřebním ritem (H802 byl kostrový – obr. 6, H806 žárový). Nicméně v obou případech byly ostatky uloženy při západní straně hrobové jámy (v případě hrobu jedinec H802 v natažené poloze na zádech, u hrobu H806 byla kremace rozsypána do prostoru zásepu). Při východní straně se potom nacházelo velké množství keramických nádob. V počtu jednotlivých druhů a v celkovém počtu se sice oba hroby lišily, ve spektrálním složení nikoliv. Každý obsahoval

cca 20–25 nádob (amfory, misky, mísy, šálky atd.). Náplní a charakterem jednotlivé milodary nijak nevybočovaly z běžného složení na jiných pohřebištích. Artefakty jiného druhu nebyly v hrobech zachyceny, pouze u celku H806 byl zjištěn zlomek zkorodovaného železného nožíku (?).

V těsné blízkosti skrývané plochy byl narušen při stavbě inženýrských sítí analogický hrob v roce 2013 (Parma, Kos 2014, 225). Jedná se tedy o část většího pohřebiště. Sídlištní nálezy jsou známé z roku 1963 a 1985 z místa, které je vzdálené několik desítek metrů směrem na východ (Belcredi a kol. 1989, 136).

Richard Bíško, Jiří Kala, Dana Vitulová

Literatura

Belcredi, L. a kol. 1989: *Archeologické lokality a nálezy okresu Brno-venkov*. Brno: Okresní muzeum Brno-venkov.

Parma, D., Kos, P. 2014: Rajhrad (okr. Brno-venkov). *Přehled výzkumů* 55(1), 225.

Resumé

Rajhrad (Rajhrad Cadastre, Brno-venkov District), „U Staré Pošty“. During the archaeological rescue research the late Iron age graveyard was excavated.

Obr. 6. Rajhrad. Hrob H802 (kostrový z období halštatské kultury).

Fig. 6. Rajhrad. Grave No. H802 (inhumation from the Hallstatt period).